

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 5 ΕΑΔΗΣΥ/2026

(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει

Στην Αθήνα σήμερα, 27 Ιανουαρίου 2026, ημέρα Τρίτη και ώρα 11:00 π.μ., στα επί της οδού Δώρου 7-9 γραφεία της, συνήλθε σε συνεδρίαση η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής και «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ»), μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα, εκτελούσα χρέη Προέδρου, (μέσω τηλεδιάσκεψης),

Δημήτριος Χανής.

Μέλη : Χρυσάνθη Ζαράρη, (μέσω τηλεδιάσκεψης),

Βασιλική Σκαρτσούνη, (μέσω τηλεδιάσκεψης),

Δημήτριος Σταθακόπουλος, (μέσω τηλεδιάσκεψης),

Νικολέτα Κοττά.

Η Πρόεδρος της Αρχής Ανδρονίκη Θεοτοκάτου απουσίασε δικαιολογημένα.

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια : Ζωή Μεταξιώτου, Χημικός Μηχανικός, PhD Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ

Υπάλληλος Αυτοτελούς Γραφείου Θεσσαλονίκης.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν, επίσης, η Εισηγήτρια (μέσω τηλεδιάσκεψης) και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου Μαρία Ελένη Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή της ΣΤΑΣΥ ΑΕ στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, για την ανάθεση της σύμβασης «Προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία 28 χειριστηρίων πορείας-πέδης (master controllers) στους συρμούς της Γραμμής 1», συνολικής εκτιμώμενης αξίας 570.860,00 €, πλέον ΦΠΑ, στην εταιρεία Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles SA (CAF S.A), βάσει του άρθρου 269 περ. ε' του ν. 4412/2016 (συμπληρωματικές παραδόσεις από αρχικό προμηθευτή).

Με το αρ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 310/14.01.2026 αίτημά της προς την ΕΑΔΗΣΥ (εφεξής Αρχή), η εταιρεία Σταθερές Συγκοινωνίες Μονοπρόσωπη Α.Ε. (εφεξής ΣΤΑΣΥ ΑΕ), αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016 όπως ισχύει, προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, κατά τη διάταξη του άρθρου 269 περ. ε' του ν. 4412/2016 για την ανάθεση της σύμβασης του θέματος.

I. Ιστορικό – Πραγματικά περιστατικά

1. Στο υπό εξέταση αίτημα εκτίθενται και τα εξής:

1.1 Η εταιρεία ΣΤΑΣΥ ΑΕ, με την αριθ. 4148/2021 απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου, ενέκρινε τη διενέργεια ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού με αρ. ΤΔ-156/21, με τίτλο «Αναβάθμιση των Συρμών της Γραμμής 1» και αντικείμενο την παράδοση πλήρως αναβαθμισμένων και ικανών για παραγωγική λειτουργία για τα επόμενα 25 χρόνια, 14 συρμών, των 5 οχημάτων της Γραμμής 1, ήτοι, συνολικά 70 οχημάτων (βλ. Διακήρυξη με ΑΔΑΜ: 21PROC009154320 2021-09-03). Κατόπιν ολοκλήρωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας και της με αρ. 445/11.10.2022 θετικής Πράξης του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπεγράφη η σχετική σύμβαση (ΤΔ-156/21, 22SYMV011813762 2022-12-14) με ανάδοχο την εταιρεία Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles SA (CAF S.A) και συμβατικό τίμημα 65.494.301,00 €, πλέον ΦΠΑ. Με την αριθ. 4734/08.12.2022 απόφαση του ΔΣ της ΣΤΑΣΥ ΑΕ συστάθηκε το Όργανο Παρακολούθησης-Επίβλεψης-Διοίκησης (ΟΠΕΔ) της σύμβασης ΤΔ-156/21 με αρμοδιότητα, εκτός των άλλων, να γνωμοδοτεί προς το Διοικητικό Συμβούλιο (αποφαινόμενο όργανο) επί αιτημάτων τροποποίησης των όρων της σύμβασης.

1.2 Σύμφωνα με την από 08.05.2025 Γνωμοδότηση του ΟΠΕΔ, κατά το στάδιο σύνταξης του Τεύχους Τεχνικών Προδιαγραφών της σύμβασης ΤΔ-156/21, τα εγκατεστημένα χειριστήρια πορείας-πέδης των συρμών είχαν κριθεί πλήρως επισκευάσιμα, και ως εκ τούτου δεν συμπεριλήφθηκε η αντικατάστασή τους στο αντικείμενο της σύμβασης. Την τελευταία τριετία, ωστόσο, παρατηρείται αυξημένη ανάγκη επισκευών των εν λόγω χειριστηρίων, ενώ τα απαιτούμενα εξαρτήματα για την επισκευή τους καθίστανται πλέον δυσεύρετα, λόγω παρωχημένης τεχνολογίας, με αποτέλεσμα τη συνεχή μείωση του υφιστάμενου αποθέματος εξαρτημάτων του Τμήματος Συντήρησης. Περαιτέρω, εκτός των παρατηρούμενων βλαβών, διαπιστώνεται ότι τα μηχανικά μέρη των χειριστηρίων, λόγω της πολυετούς χρήσης και της μηχανικής καταπόνησης, ειδικά στις μετωπικές καμπίνες που χρησιμοποιούνται για την οδήγηση, έχουν αποκτήσει ανοχές πέραν των επιτρεπτών με αποτέλεσμα να προκαλούνται συχνά προβλήματα στην ομαλή λειτουργία των συρμών. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το αρ. πρωτ. 8205/20.11.2024 Υπηρεσιακό Σημείωμα της Διεύθυνσης Αμαξοστασίου Πειραιά με τίτλο «Αντικατάσταση Χειριστηρίου Πορείας-Πέδης», κρίθηκε απαραίτητη η αντικατάστασή τους τουλάχιστον για τις καμπίνες οδήγησης (μετωπικές), διότι τα υφιστάμενα χειριστήρια δεν θα μπορέσουν να υποστηρίξουν τη λειτουργία των συρμών για τα επόμενα 25 έτη. Στην ίδια πρόταση καταλήγει και ο Τεχνικός Σύμβουλος για την Αναβάθμιση Συρμών και Υποσταθμών της Γραμμής 1, ο οποίος, στην από 05.11.2024 Γνωμοδότησή του, αναφέρει ότι η αντικατάσταση των χειριστηρίων θα επιφέρει βελτίωση στη λειτουργία, μείωση του κόστους και χρόνου συντήρησης,

αύξηση της ασφάλειας λειτουργίας των συρμών καθώς και βελτίωση της απόδοσης των οδηγών των συρμών.

1.3 Ειδικότερα, το χειριστήριο πορείας-πέδης (master controller) είναι ένα σύνθετο μηχανικό πλαίσιο με ενσωματωμένα ηλεκτρονικά και ηλεκτρολογικά στοιχεία και κύρια λειτουργία την επίτευξη της κίνησης του συρμού εμπρός ή πίσω καθώς και την πέδηση ή την επιβράδυνση του συρμού ανάλογα με τους χειρισμούς του οδηγού. Τα βασικά λειτουργικά του στοιχεία είναι τα εξής:

-Η κλειδαριά η οποία διασφαλίζει ότι μόνον με την ενεργοποίηση του απαραίτητου κλειδιού από τον οδηγό είναι δυνατή η μετακίνηση οποιουδήποτε μοχλού και κατ' επέκταση η ενεργοποίηση του συρμού.

-Ο μοχλός κατεύθυνσης και επιλογής ταχύτητας του συρμού.

-Το κομβίο επαγρύπνησης του οδηγού (dead man) που είναι ενσωματωμένο στον μοχλοδιακόπτη πορείας-πέδης.

Επιπλέον, το χειριστήριο πορείας-πέδης αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα ενός συνολικού λειτουργικού κυκλώματος με τη βοήθεια του οποίου επιτυγχάνεται η κίνηση, η πορεία και η ασφαλής πέδηση του συρμού. Οι εν λόγω λειτουργίες εκτελούνται μέσω συνεργασίας και επικοινωνίας του χειριστηρίου με τα υπόλοιπα συστήματα του κυκλώματος, όπως ρυθμιστές στροφών (Inverter), κινητήρες έλξης, αντιστάσεις πέδης, κλπ. Ως εκ τούτου, η αντικατάσταση των υφιστάμενων χειριστηρίων με νέα, προηγμένης τεχνολογίας, τα οποία θα τοποθετηθούν στους ανακαινισμένους συρμούς, προϋποθέτει την εξασφάλιση συνδεσιμότητας, διαλειτουργικότητας και συμβατότητας των χειριστηρίων με τα υπόλοιπα συστήματα του λειτουργικού κυκλώματος, ενώ επιβεβλημένη είναι και η επικοινωνία του χειριστηρίου με τη νέα μονάδα ελέγχου του οδηγού TCMS (Train Control Management System), η οποία θα εγκατασταθεί σε κάθε συρμό στο πλαίσιο της υφιστάμενης, εν εξελίξει, σύμβασης ανακαίνισης των συρμών.

1.4 Για τον λόγο ότι οι ως ανωτέρω τεχνικές απαιτήσεις συμβατότητας, διαλειτουργικότητας και επικοινωνίας των χειριστηρίων με τα υπόλοιπα λειτουργικά συστήματα των συρμών συνδέονται αναπόσπαστα και με θέματα ασφάλειας του συρμού, σύμφωνα με την από 05.11.2024 Γνωμοδότηση του Τεχνικού Συμβούλου, γίνεται εισήγηση για την ανάθεση εκπόνησης της μελέτης, του σχεδιασμού και της τοποθέτησης των χειριστηρίων στους συρμούς στην εταιρεία CAF, ανάδοχο της σύμβασης ΤΔ-156/21, η οποία, στο πλαίσιο της εν λόγω σύμβασης ανακαίνισης και αναβάθμισης των συρμών, φέρει την πλήρη ευθύνη της εγγύησης της ορθής λειτουργίας του συνολικού συστήματος χειρισμού πορείας-πέδης του συρμού. Επισημαίνεται συναφώς ότι τα νέα χειριστήρια δεν αποτελούν εμπορικό προϊόν διαθέσιμο από διαφορετικούς προμηθευτές αλλά αποτέλεσμα μελέτης και τεχνικού σχεδιασμού με γνώμονα τις αυστηρές απαιτήσεις συμβατότητας και διαλειτουργικότητας με τα υπόλοιπα λειτουργικά συστήματα τα οποία εγκαθίστανται από την ανάδοχο εταιρεία CAF SA στο πλαίσιο της αναβάθμισης των συρμών. Στην ίδια Γνωμοδότηση, ο Τεχνικός Σύμβουλος περιλαμβάνει και την αξιολόγηση της σχετικής οικονομικής προσφοράς της εταιρείας CAF για την προμήθεια των 28 χειριστηρίων. Εν προκειμένω, κατόπιν συγκριτικής ανάλυσης των διαθέσιμων οικονομικών δεδομένων τα οποία περιλάμβαναν το κόστος απλού χειριστηρίου παλαιότερης προμήθειας της ΣΤΑ.ΣΥ. το έτος 2005 και την αντίστοιχη αναπροσαρμογή του κόστους σε τρέχουσες τιμές βάσει του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της πλησιέστερης κατηγορίας στην οποία υπάγονται τα συγκεκριμένα αγαθά, ο Τεχνικός Σύμβουλος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφερόμενη από την CAF τιμή των 16.495,00€/μονάδα (συμπεριλαμβανομένης της προμήθειας και τοποθέτησης) είναι αποδεκτή.

2. Ενόψει των ανωτέρω, και λαμβάνοντας υπόψη το αρ. πρωτ. 8205/20.11.2024 Υπηρεσιακό Σημείωμα της Διεύθυνσης Αμαξοστασίου Πειραιά, τη Γνωμοδότηση του Τεχνικού Συμβούλου και

την τελική Γνωμοδότηση του ΟΠΕΔ (5653/27.08.2025), το ΔΣ της ΣΤΑΣΥ ΑΕ, με την αριθ. 6339/27.08.2025 απόφασή του, ενέκρινε την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης με την εταιρεία CAF S.A., με αντικείμενο τη συμπληρωματική προμήθεια 28 χειριστηρίων πορείας-πέδης συνολικής αξίας 570.860,00 € πλέον ΦΠΑ για την αναβάθμιση των συρμών 8^{ης} παραλαβής της Γραμμής 1, επικαλούμενο τις διατάξεις του άρθρου 269 περ. ε' του ν. 4412/2016 και αιτήθηκε την προς τούτο σύμφωνη γνώμη της ΕΑΔΗΣΥ. Τα υπό προμήθεια χειριστήρια και η εγκατάστασή τους κατατάσσονται στους ακόλουθους κωδικούς του Κοινού Λεξιλογίου δημοσίων συμβάσεων (CPV): 34630000-2 Μέρη σιδηροδρομικών ή τροχιοδρομικών μηχανών έλξης ή τροχαίου υλικού εξοπλισμός ελέγχου της κυκλοφορίας για σιδηροδρόμους, 50222000-7 Υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης τροχαίου υλικού.

II. Νομικό Πλαίσιο

3. Στη διάταξη του άρθρου 269 περ. ε' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι: *“Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν μια διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις [...] ε) στην περίπτωση συμβάσεων προμηθειών για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική αντικατάσταση αγαθών ή εγκαταστάσεων είτε για επέκταση υφιστάμενων αγαθών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε τον αναθέτοντα φορέα να προμηθευτεί αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή προκαλούν δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και τη συντήρηση.”*

III. Νομική Εκτίμηση

4. Η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΣΤΑΣΥ ΑΕ) αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου παροχής συγκοινωνιακού έργου (ΕΠΣΕ), το οποίο ιδρύθηκε κατόπιν απορρόφησης της εταιρίας Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών - Πειραιώς ΑΕ (ΗΣΑΠ ΑΕ) και της TRAM ΑΕ από την Αττικό Μετρό Εταιρία Λειτουργίας Α.Ε. (ΑΜΕΛ ΑΕ) δυνάμει του ν. 3920/2011 (Α 33) και της μετονομασίας της ΑΜΕΛ ΑΕ σε ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ (ΣΤΑΣΥ ΑΕ), κατόπιν της με αριθ. 28737/2637/2011 Πράξης Συγχώνευσης (Β 1454) των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων. Η εταιρεία συντονίζεται και ελέγχεται από τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθήνας (ΟΑΣΑ ΑΕ), υπό την εποπτεία του Υπουργού Υποδομών, ενώ καταστατικό σκοπό της αποτελεί η εκτέλεση και εκμετάλλευση συγκοινωνιακού έργου στην περιοχή αρμοδιότητας του ΟΑΣΑ ΑΕ. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 7 ν. 3920/2011, η ΣΤΑΣΥ ΑΕ υπάγεται στο ν. 3429/2005 (Α' 314) «Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (Δ.Ε.Κ.Ο.)».

Επομένως, η ΣΤΑΣΥ ΑΕ η οποία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 1 του ν. 3920/2011, υπάγεται στον ν. 3429/2005 (Α' 314) περί Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, και ως Εταιρεία Παροχής Συγκοινωνιακού Έργου (Ε.Π.Σ.Ε.) έχει ως κύρια αρμοδιότητα τον προγραμματισμό, την οργάνωση και την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου με μέσα μαζικής μεταφοράς (επίγεια και υπόγεια) μέσα σταθερής τροχιάς (αστικοί σιδηρόδρομοι, τροχιοδρομοί-τραμ και λοιπά μέσα σταθερής τροχιάς), δηλαδή αρμοδιότητας που εμπίπτει στο άρθρο 231 «Υπηρεσίες μεταφορών (άρθρο 11 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)» του ν. 4412/2016, ενώ μοναδικός μέτοχος της είναι ο ΟΑΣΑ ΑΕ, ο οποίος αποτελεί δημόσια επιχείρηση κοινωφελούς χαρακτήρα και το μετοχικό κεφάλαιο της οποίας ανήκει καθ' ολοκληρίαν στο Ελληνικό Δημόσιο (άρθρα 1 και 2

του ν. 2175/1993, Α' 211), αποτελεί «αναθέτονα φορέα» στον τομέα των μεταφορών (πρβλ. ΣτΕ 1163/2025 σκ. 5, 467/2020 σκ. 3, 1105/2019 σκ. 3, 2723/2018 σκ. 3).

5. Περαιτέρω, αφενός το αντικείμενο της σύμβασης του υπό εξέταση αιτήματος συνδέεται λειτουργικά με την δραστηριότητα των μεταφορών και του συγκοινωνιακού έργου της ΣΤΑΣΥ ΑΕ, καθώς αφορά στην προμήθεια 28 χειριστηρίων πορείας-πέδη στο πλαίσιο της αναβάθμισης των συρμών 8^{ης} παραλαβής της Γραμμής 1 και επομένως εξυπηρετεί άμεσα την άσκησή της παραπάνω δραστηριότητας, αφετέρου η εκτιμώμενη αξία της σκοπούμενης σύμβασης, εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρ. 231 παρ. 1 του ν. 4412/2016, καθόσον υπερβαίνει το, κατ' άρθρ. 235 παρ. 1^α του ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΙ οριζόμενο, κατώτατο χρηματικό όριο για τις εν λόγω συμβάσεις, ήτοι, το ποσό των 432.000 € χωρίς ΦΠΑ και παράλληλα η σύμβαση προμήθειας αποτελεί το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, καθώς οι υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών εργασιών, της επικύρωσης και της δημιουργίας τεκμηρίωσης, έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με την προμήθεια των χειριστηρίων. Άλλωστε, η εκτιμώμενη αξία της προς ανάθεση προμήθειας ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 461.860,00, ενώ η αξία των προς ανάθεση υπηρεσιών στο ποσό των ευρώ 109.000,00 και σύμφωνα με το άρθρο 225 «Μεικτές συμβάσεις που καλύπτουν την ίδια δραστηριότητα (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)» παρ. 2, στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων που αποτελούνται εν μέρει από υπηρεσίες και εν μέρει από προμήθειες, το κύριο αντικείμενο καθορίζεται, σύμφωνα με το ποια από τις εκτιμώμενες αξίες των αντίστοιχων υπηρεσιών ή προμηθειών είναι η υψηλότερη (πρβλ. ΓΝΩΜΗ Δ76/2019). Συνεπώς, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για τη χορήγηση σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

6. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις των άρθρων 26, 32 και 269 ν.4412/2016 (άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24 και 50 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, αντίστοιχα). Ως παρέκκλιση από τους θεμελιώδεις κανόνες διαφάνειας και ανταγωνισμού, η δυνατότητα αυτή πρέπει να εφαρμόζεται συσταλτικά, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ενδεικτικά C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, σκέψη 49, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ειδικότερα προκειμένου οι οδηγίες περί δημοσίων συμβάσεων να μην απολέσουν την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη δεν μπορούν, να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από τις οδηγίες ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από αυτές περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 48). Εξάλλου, το βάρος αποδείξεως σχετικά με τη συνδρομή των έκτακτων περιστάσεων που δικαιολογούν την παρέκκλιση από τους εν λόγω κανόνες φέρει ο διάδικος που τις επικαλείται (βλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 1987, 199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1987, σ. 1039, σκέψη 14, και την προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 33).

7. Εν προκειμένω, ο αναθέτων φορέας επικαλείται ρητώς, ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός του, τις διατάξεις του άρθρου 269 περ. ε' του ν. 4412/2016. Ως προς τη δυνατότητα προσφυγής στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, οι οικείες προϋποθέσεις του άρθρου 269 περ. ε' του ν. 4412/2016, απαιτούν επιπλέον, την εκ μέρους του αναθέτοντος φορέα απόδειξη του κατά πόσον η αλλαγή προμηθευτή θα τον υποχρέωνε να προμηθευτεί υλικό με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά, δυνάμενα να συνεπάγονται ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και συντήρηση (βλ. ΔΕΕ C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκ. 59). Δέον, επομένως, όπως διερευνηθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις εφαρμογής της ως άνω διάταξης, ήτοι, ότι:

α) πρόκειται αποκλειστικά για σύμβαση προμηθειών, β) ο αναθέτων φορέας προτίθεται να αναθέσει συμπληρωματικό αντικείμενο προμήθειας με επιπλέον αμοιβή μόνο στον αρχικό ανάδοχο με τον οποίο θα διαπραγματευτεί, το οποίο (αντικείμενο) προορίζεται είτε για τη μερική αντικατάσταση αγαθών ή εγκαταστάσεων είτε για επέκταση υφιστάμενων αγαθών ή εγκαταστάσεων, γ) η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε τον αναθέτοντα φορέα να αποκτήσει αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία θα προκαλούσαν ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες στη χρήση και συντήρηση. Επισημαίνεται ότι στην εν λόγω διάταξη δεν απαιτείται ο αρχικός προμηθευτής να είναι ο μοναδικός αλλά αρκεί η αλλαγή προμηθευτή (αντί του αρχικού) να υποχρεώνει την αναθέτουσα αρχή να αποκτήσει αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία θα προκαλούσαν ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες στη χρήση και τη συντήρηση. Τέλος, η αρχική σύμβαση μπορεί να είναι ενεργή είτε να έχει λήξει, ενώ στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 269 παρ. ε δεν υφίσταται περιορισμός τριετίας όσον αφορά τη διάρκεια της συμπληρωματικής σύμβασης (βλ. ΚΟ 1 παρ. 5 σελ. 20 και την επικαιροποίηση της, ΚΟ 29 σελ.30- 31 και ως προς την τριετία υποσ. με αρ. 59 της ΚΟ 29, οι οποίες είναι αναρτημένες στον επίσημο ηλεκτρονικό τόπο της Αρχής <https://eadhsy.gr/anathetouses-arches/genikes-odigies/>).

8. Ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της επικαλούμενης ως άνω διάταξης, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

Το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, σύμφωνα με την περιγραφή που περιλαμβάνεται στον φάκελο του υποβληθέντος αιτήματος, αφορά στην συμπληρωματική προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία 28 χειριστηρίων πορείας-πέδης (master controllers) στους συρμούς της Γραμμής 1 συνολικής εκτιμώμενης αξίας 570.860,00 € πλέον ΦΠΑ.

Περαιτέρω, τα υπό προμήθεια χειριστήρια, όπως προκύπτει από το υποβληθέν υλικό τεκμηρίωσης και ειδικότερα από το αρ. πρωτ. 8205/20.11.2024 Υπηρεσιακό Σημείωμα της Διεύθυνσης Αμαξοστασίου Πειραιά με τίτλο «Αντικατάσταση Χειριστηρίου Πορείας-Πέδης», και τη σχετική Γνωμοδότηση του Τεχνικού Συμβούλου, προορίζονται να αντικαταστήσουν τα υφιστάμενα χειριστήρια των οποίων ο συμβατικός χρόνος ζωής, ήτοι, 40 έτη από το έτος κατασκευής τους (1982) βάσει των προδιαγραφών του κατασκευαστή έχει παρέλθει. Η αντικατάστασή τους δε, έχει κριθεί, βάσει της Γνωμοδότησης του ΟΠΕΔ, επιβεβλημένη δεδομένου ότι αν και αρχικά κρίθηκαν πλήρως επισκευάσιμα και δεν συμπεριλήφθηκαν στο αντικείμενο της αρχικής σύμβασης (βλ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ 1.2 και συγκεκριμένα το από 20./11.2024 Υπηρεσιακό Σημείωμα Δ/ντη Αμαξοστασίου Πειραιά και την από 08.05.2025 Γνωμοδότηση του ΟΠΕΔ), η επισκευή τους καθίσταται πλέον δυσχερέστατη λόγω συνεχούς μείωσης του υφιστάμενου αποθέματος ανταλλακτικών και εξαρτημάτων του Τμήματος Συντήρησης ενώ η εξεύρεση νέων ανταλλακτικών, είναι εξαιρετικά δύσκολη (βλ. ο.π Υπηρεσιακό Σημείωμα). Επιπλέον, εκτός των παρατηρούμενων βλαβών, έχει διαπιστωθεί ότι τα μηχανικά μέρη των χειριστηρίων, λόγω της πολυετούς χρήσης και της μηχανικής καταπόνησης, ειδικά στις μετωπικές καμπίνες που χρησιμοποιούνται για την οδήγηση, έχουν αποκτήσει ανοχές πέραν των επιτρεπτών προκαλώντας προβλήματα στην ομαλή και ασφαλή λειτουργία των συρμών. Πέραν, ωστόσο, των ανωτέρω προβλημάτων που σχετίζονται με τη συντήρηση των υφιστάμενων χειριστηρίων, η εν εξελίξει ανακαίνιση και αναβάθμιση των συρμών της Γραμμής 1 του ΜΕΤΡΟ της Αθήνας (ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΚΗΦΙΣΙΑ), επιβάλλει επιπρόσθετους λόγους αντικατάστασης των υφιστάμενων χειριστηρίων.

Εν προκειμένω, στο πλαίσιο της υφιστάμενης σύμβασης, θα εγκατασταθεί σε κάθε συρμό, μεταξύ άλλων, το νέο ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχου Train Control Management System (TCMS) με το οποίο σύστημα, σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. 8205/20.11.2024 Υπηρεσιακό Σημείωμα της Διεύθυνσης Αμαξοστασίου Πειραιά, θα πρέπει να επικοινωνεί απ' ευθείας το χειριστήριο χωρίς τη μεσολάβηση των υφιστάμενων παρωχημένων ενδιάμεσων μονάδων ενίσχυσης σημάτων (Train Control Units). Πέραν του συστήματος TCMS, η εν εξελίξει ανακαίνιση των συρμών περιλαμβάνει,

περαιτέρω, την αντικατάσταση των συστημάτων πέδησης και έλξης, των ρυθμιστών στροφών (inverters), του συστήματος παροχής βοηθητικής ηλεκτρικής ισχύος, κλπ., αλλαγές που θέτουν ζητήματα συμβατότητας με τα χειριστήρια λόγω της επιβεβλημένης μεταξύ τους διαλειτουργικότητας.

Όπως, άλλωστε, ρητά αναφέρει ο Τεχνικός Σύμβουλος στην από 05.11.2024 γνωμοδότησή του, το χειριστήριο είναι αναπόσπαστο τμήμα ενός λειτουργικού κυκλώματος το οποίο ελέγχει την πορεία και την ασφαλή πέδηση του συρμού και ως εκ τούτου εισηγείται, η μελέτη, ο σχεδιασμός και η επιλογή της αντικατάστασής του να υλοποιηθεί από την ίδια εταιρεία που θα ανακατασκευάσει όλα τα υπόλοιπα συστήματα του συρμού, στο πλαίσιο της ανακαίνισης, με τα οποία θα πρέπει να συνεργαστεί το χειριστήριο. Στην εν λόγω γνωμοδότηση ο Τεχνικός Σύμβουλος καταλήγει ότι η εταιρεία CAF, ως κοινός προμηθευτής όλων των συστημάτων, έχει την κοινή ευθύνη για θέματα συμβατότητας, συνδεσιμότητας, διαλειτουργικότητας, δοκιμής και έγκαιρης παράδοσης σε λειτουργία των χειριστηρίων, ενώ θα εγγυηθεί και για το συνολικό σύστημα χειρισμού πορείας-πέδης. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η προμήθεια των νέων χειριστηρίων συνιστά επιβεβλημένη συμπληρωματική παράδοση που συνιστάται να υλοποιηθεί από τον αρχικό προμηθευτή, ήτοι, την εταιρεία CAF, για λόγους που άπτονται τόσο ζητημάτων συμβατότητας όσο και δυσανάλογων τεχνικών δυσχερειών στην εγκατάσταση και χρήση τους, παράλληλα η προσφερόμενη τιμή είναι αποδεκτή, όπως αναλυτικά εκτίθεται στην παρούσα (βλ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ 1.4).

Ειδικότερα, η ανάθεση της κρινόμενης σύμβασης στον ίδιο προμηθευτή επιβάλλεται για τους ακόλουθους λόγους:

- 1) Το χειριστήριο έχει σημαντικό λειτουργικό και ασφαλιστικό ρόλο στην κίνηση του συρμού. Δεν αποτελεί αυτόνομο εξάρτημα αλλά αναπόσπαστο υποσύστημα του εγκατεστημένου αναβαθμισμένου συστήματος ελέγχου πορείας-πέδης στους ανακαινισμένους συρμούς και της αλυσίδας ενεργειών ασφαλείας σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα.
- 2) Τα νέα χειριστήρια οφείλουν να είναι πλήρως συμβατά τόσο με το νέο σύστημα TCMS που θα εγκατασταθεί όσο και με τα χρησιμοποιούμενα πρωτόκολλα επικοινωνίας, τις λογικές ασφαλείας και την εφαρμοζόμενη παραμετροποίηση.
- 3) Η ανάθεση σε τρίτο προμηθευτή θα προκαλούσε δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες και ασυμβατότητες οι οποίες πιθανόν να καθιστούσαν αναγκαίες πρόσθετες ενέργειες όπως:
  - Επανεγγραφή μέρους του λογισμικού του TCMS
  - Αναθεώρηση της διαδικασίας επικύρωσης ασφαλείας
  - Εκτεταμένες δοκιμές ορθής λειτουργίας
  - Πιθανώς υψηλό κίνδυνο εσφαλμένων ενεργοποιήσεων ασφαλείας των συρμών
- 4) Η εμπλοκή δεύτερου προμηθευτή στην επιλογή χειριστηρίου, το οποίο αποτελεί στοιχείο ενταγμένο στη ασφάλεια του συρμού (Safety chain), θα διαμοίραζε την ευθύνη του ελέγχου και της εγγύησης συνολικής ορθής και ασφαλούς λειτουργίας των συρμών και θα καθιστούσε αδύνατη την παραγωγή μιας ενιαίας και πλήρως τεκμηριωμένης Έκθεσης Ασφαλείας (Safety Case), απαιτητής για την παράδοση και θέση των συρμών σε λειτουργία.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τεκμηριώνεται επαρκώς η σωρευτική συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της επικαλούμενης διάταξης, ήτοι, ότι:

1. Η προμήθεια των νέων χειριστηρίων αποτελεί **συμπληρωματική προμήθεια (βλ. παρ. 5) αναγκαία** για τη λειτουργική ολοκλήρωση της αρχικής σύμβασης.
2. Η αλλαγή προμηθευτή θα δημιουργούσε **ουσιώδεις τεχνικές ασυμβατότητες** και σοβαρούς κινδύνους για την ασφάλεια και πιστοποίηση.
3. Η εκτέλεση του αντικειμένου από τρίτο προμηθευτή συνεπάγεται **δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες λειτουργίας και συντήρησης**, όπως ρητά ορίζει το άρθρο 269 περ. ε.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή

Αποφασίζει ομόφωνα την **παροχή σύμφωνης γνώμης** για την προσφυγή της εταιρείας Σταθερές Συγκοινωνίες Μονοπρόσωπη Α.Ε. (ΣΤΑΣΥ ΑΕ) στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση για την ανάθεση της σύμβασης «Προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία 28 χειριστηρίων πορείας-πέδης (master controllers) στους συρμούς της Γραμμής 1», συνολικής εκτιμώμενης αξίας 570.860,00 €, πλέον ΦΠΑ , στην εταιρεία CAF, βάσει του άρθρου 269 περ. ε΄ του ν. 4412/2016, λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 27 Ιανουαρίου 2026

Η Συντάκτης

Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος

Χρυσάνθη Ζαράρη

Ευαγγελία Κουτούπα